

Disident z Hodolan

Životní osudy Michala Mrtvého

DANIEL BĚLOUŠEK

V Hodolanech, městské části Olomouce, provozoval Michal Mrtvý ve svém domě tajnou tiskárnu samizdatové literatury. Její činnost ukončila v červenci 1986 po více než roce fungování domovní prohlídka, jejíž průběh bezpečnostní orgány pečlivě fotograficky zdokumentovaly. Michal Mrtvý byl zadržen a putoval do vazby.

Michal Mrtvý se dostal poprvé do hledáčku Státní bezpečnosti (StB) v červnu 1985 v souvislosti s „rozpracováním“ Františka Adamíka. StB zaznamenala, že v Mrtvého rodinném domku se Adamík zúčastnil setkání blíže neustanovené skupiny osob.¹ Zásadním impulzem pro zásah proti Michalu Mrtvému se stal anonymní dopis, který obdržela Okresní správa SNB v Olomouci 23. července 1986: *Vážení soudruzi, chceme vás upozornit na podezřelou věc v bytě pana Mrtvého z Hodolan. Jmenuje se Michal, bydlí na ulici Karla Vaníčka, číslo popisné 42 a dělá někde v Holici. Doma má nějaký tiskařský stroj. Myslím, že byste měli vyšetřit, na co ho používá. Taky tam k němu chodí mnoho lidí s taškama a kuframa. Věci nosí ve dne i v noci. Komunisté z Hodolan.*²

O den později provedli příslušníci SNB v bytě Michala Mrtvého domovní prohlídku, při níž mu byl zabaven tiskařský stroj společně s dalšími prostředky k rozmnožování textů, jako byly blány, příslušné chemikálie apod. Dále byly nalezeny nejen publikace a písemnosti náboženského charakteru, ale i dokumenty Charty 77. Seznam zajištěných písemných

materiálů zahrnuje několik kopií *Prohlášení Charty 77* a samizdatový časopis *Informace o Chartě* z let 1985–1986. Na základě výsledku domovní prohlídky byl Michal Mrtvý vzat do vazby a místní oddělení vyšetřování Veřejné bezpečnosti zahájilo trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu pobuřování. V rámci vyšetřování Mrtvý prohlásil, že zabavený cyklostyl s příslušnými chemikáliemi a dalšími materiály na rozmnožování tiskovin obdržel od neznámého člověka. Podrobně jeho vysvětlení zachycuje protokol z výslechu, který se odehrál 24. července 1986: *Letos v měsíci dubnu 1986 u mě zazvonil nějaký člověk [...] říkal, že by potřeboval občas něco natisknout. Já jsem se s ním bavil, on se mně představil jako věřící [...] postupně ke mně donášel tiskařskou techniku, rámečkový lis, popsané blány a další potřebné věci. Já jsem si ve sklepě mého rodinného domu postupně zařídil tiskárnu. V této souvislosti Mrtvý odmítl, že by se dopustil čehokoliv nezákonného tím, že by na základě prosby od neznámého muže tiskl doma různé materiály, neboť člověk má právo vyjádřit svůj názor a tento šířit.*

František Adamík (1932–2013) se v osmdesátých letech 20. století zapojil do samizdatové činnosti a za rozmnožování a rozšiřování náboženské literatury ho Krajský soud v Ostravě 5. listopadu 1986 odsoudil pro přípravu k trestnému činu podvracení republiky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let. Odvolací Nejvyšší soud změnil právní kvalifikaci na pobuřování a Adamíkovi uložil trest odnětí svobody ve výši 14 měsíců s podmíněným odkladem na dobu tří let.

Po ukončení vyšetřování byl případ předán Okresnímu soudu v Olomouci, kde proběhlo 29. října 1986 hlavní líčení. V rozsudku soud konstatoval, že obžalovaný rozmnožoval a distribuoval nedovolenou literaturu, zároveň přihlédl k tomu, že má dobrou pracovní morálku, nebyl dosud trestán a stará se o rodinu. Michal Mrtvý byl odsouzen pro přípravu ke spáchání trestného činu pobuřování a pro spáchání trestného činu maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi k trestu odnětí svobody v délce 13 měsíců s podmíněným odkladem na dobu dvou let. Po odvolání prokurátora proti uložení podmíne-

1 Archiv bezpečnostních složek (dále jen ABS), Přírůstek S-StB Ostrava z roku 1998, k. 13, Hodnocení bezpečnostní práce a dosažených výsledků ve služební činnosti za II. čtvrtletí 1985 po linii vnitřního zpravodajství z 18. 6. 1985.

2 Státní okresní archiv (dále jen SOkA) Olomouc, f. Okresní soud Olomouc, soudní spis sp. zn. 1 T 151/87. Ze stejného pramene jsou převzaty i následující citace a údaje o průběhu zatčení a vyšetřování Michala Mrtvého i navazujících soudních řízeních v letech 1986 a 1987.

ného trestu byl případ postoupen Krajskému soudu v Ostravě. Odvolací soud nalezl 10. prosince 1986 v postupu a hodnocení případu ze strany Okresního soudu v Olomouci závady a věc vrátil prvoinstančnímu orgánu k došetření.

Z vazby byl Michal Mrtvý propuštěn 5. února 1987 s tím, že další vyšetřování bude probíhat na svobodě. V květnu 1987 se v Olomouci zúčastnil akce Rudolfa Berezy a Tomáše Hradílka – ti na oslavě Prvního máje rozvinuli transparent s textem *Charta 77 vybízí k občanské kuráži*. Mrtvý se tuto událost snažil nafilmovat, ale vzápětí všechny tři zadržela Veřejná bezpečnost. Bezprostředně po zatčení u něj opět proběhla domovní prohlídka, při níž byly podle dochovaného protokolu nalezeny materiály náboženského charakteru a korespondence do zahraničí. Zatímco činnost Hradílka a Berezy byla z podezření ze spáchání trestného činu překvalifikována na přečin, Mrtvý byl v tomto případě trestního stíhání zproštěn.

Dne 20. září 1987 se zúčastnil jako člen přípravného výboru Společnosti přátel USA (SPUSA) ze Severomoravského kraje pietního aktu konaného v Lipníku nad Bečvou na počest ame-

Společnost přátel USA si kladla za cíl poznávat americkou společnost ve všech jejích aspektech, navazovat přátelské kontakty mezi občany USA a Československa, pořádát společenské večery u příležitosti amerických svátků a dalších kulturní a sportovní akce. SPUSA měla snahu pracovat oficiálně, proto požádala o vstup do Národní fronty ČSR. Státní orgány však toto občanské sdružení odmítly zaregistrovat. V únoru 1988 pak organizační výbor SPUSA zaslal dopis vládě ČSR s oznámením, že SPUSA bude přes odpor státní moci fungovat jako nezávislé společenství.

rických letců padlých během druhé světové války při osvobození Československa. Po skončení oficiálního programu byl spolu s ostatními členy výboru SPUSA pozván na setkání s velvyslancem USA.

Dne 2. října 1987 mělo proběhnout u Okresního soudu v Olomouci v trestní kauze Michala Mrtvého odvolací řízení. V rámci tzv. preventivních opatření pro zajištění klidu a pořádku před a v průběhu soudního líčení příslušníci Bezpečnosti zakročili proti Stanislavu Devátému, Janu Kiššovi a Petru Holubářovi, kteří se hodlali soudu zúčastnit. Jednání bylo nakonec odročeno z důvodu náhlého onemocnění předsedy senátu JUDr. Josefa Horníka. Na odročené soudní řízení, jež se uskutečnilo 23. října téhož roku, sezvali Tomáš Hradílek, Stanislav Devátý a Rudolf Bereza řadu osob. Bezpečnostní orgány se opět pokusily jim ve vstupu do budovy Okresního soudu v Olomouci zabránit, některým signatářům a stoupencům Charty 77 se však podařilo proniknout dovnitř ve společnosti amerického diplomata. V tomto případě bylo od zásahu Bezpečnosti upuštěno.³ Michala Mrtvého shledal soud vinným podle stejné právní kvalifikace jako v roce 1986, i podmíněný uložený trest zůstal nezměněn. Proti rozsudku podal Mrtvý odvolání, k němuž se připojila také jeho manželka a sestra. Krajský soud v Ostravě na svém jednání 4. prosince 1987 verdikt potvrdil.

Snah veřejně se angažovat se ale Mrtvý ani po tomto rozsudku nevzdal. Od začátku roku 1988 zaslal společně s dalšími lidmi dopisy odsouzenému politickému vězni Petru Hauptmanovi, ve kterých ho informovali, že za jeho propuštění z výkonu trestu odnětí svobody se drží řetězová hladovka a podnikají další opatření směřující k jeho propuštění či zkrácení délky trestu.

V první polovině roku 1988 se Mrtvý zapojil do organizace podpisové akce na podporu tzv. *Podnětů katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR*, jež sepsal katolický aktivista a signatář Charty 77 Augustin Navrátil. Šlo o návrh v jedenatřiceti bodech, jak řešit současné problémy existující mezi státem a římskokatolickou církví. Mrtvý sbíral podpisové archy a předával je Augustinu Navrátilovi, který je shromažďoval a odvážel do Prahy. StB rovněž dokumentovala snahu Mrtvého pořídit ve středisku xerografických služeb v Olomouci třicet kopií textu arcibiskupa pražského a primase českého kardinála Františka Tomáška ze 4. ledna 1988, v němž Tomášek vyzval věřící římskokatolické církve k hromadné podpoře výše uvedené petice.⁴

Dne 11. května 1988 se Mrtvý zúčastnil společně s dalšími disidenty pohřbu chartisty Jaromíra Šavrdy. Na srazu moravských katolíků 21. května téhož roku na Velehradě pomáhal zorganizovat skupinu mladých věřících, která se po skončení mše zúčastnila podle hodnocení StB protisocialistického vystoupení PhDr. Radomíra Malého v rámci tzv. moravské vigilie.

V říjnu 1988 připojil Mrtvý svůj podpis pod manifest Hnutí za občanskou svobodu (HOS), který byl zveřejněn 15. října 1988 pod názvem *Demokracii pro všechny*. Ve dnech 26.–29. října 1988 byl, zřejmě pro svou angažovanost v HOS, zadržen příslušníky komunistické Bezpečnosti v souvislosti se 70. výročím vzniku Československa, a to dvakrát na dobu 48 hodin.

V prosinci 1988 se Michal Mrtvý podílel na organizaci protestní demonstrace za propuštění Augustina Navrátila z psychiatrické léčebny, která proběhla na olomouckém náměstí Míru. Na počátku roku 1989 v Olomouci zorganizoval společně

3 Ke kontaktu amerického diplomata s Mrtvým a jeho účasti při soudním jednání viz *ABS*, f. Správa kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli – X. správa (A 36), inv. j. 1154, Informace z 20. 9. 1987 a Informace z 26. 10. 1987.

4 Dílčí poznatky StB o aktivitách Mrtvého jsou uloženy v *ABS*, Přírůstek S-StB Ostrava z roku 1998, k. 14. Nacházejí se v „Hodnoceních bezpečnostní situace a dosažených výsledků ve služební činnosti“ za jednotlivá čtvrtletí z let 1988 a 1989.

se signatářem Charty 77 Tomášem Hradílkem a dalšími osobami podpisovou akcí na podporu dopisu sedmnácti aktivistů římskokatolické církve kardinálu Tomáškovi a další podpisovou akcí na podporu dopisu kardinála Tomáška předsedovi vlády ČSSR. O všech těchto aktivitách pochopitelně měla své informace Státní bezpečnost.

Dne 7. května 1989 se Michal Mrtvý zúčastnil vzpomínkového aktu u příležitosti prvního výročí úmrtí Jaromíra Šavrdy. Zadržením předních představitelů disentu v Severomoravském kraji zamezily bezpečnostní orgány veřejné kritice režimu během pietního aktu. Dne 12. května téhož roku byl Mrtvý přítomen u odvolacího řízení u Krajského soudu v Ostravě s Tomášem Hradílkem, který Hradílkovi potvrdil dříve uložený podmíněný verdikt: Hradílek veřejně i v dopisech adresovaných vrcholným stranickým orgánům kritizoval zásah bezpečnostních složek v rámci tzv. Palachova týdne v lednu toho roku, za což ho Okresní soud v Přerově odsoudil pro trestný čin pobuřování a poškozování zájmů republiky v cizině k 13 měsícům odnětí svobody s podmíněným odkladem na dva roky.⁵

Počátek **Hnutí za občanskou svobodu** se shoduje se zveřejněním manifestu. Iniciátorem, hlavním organizátorem a autorem prohlášení byl Rudolf Battěk, umírněný socialista a signatář Charty 77. V rámci HOS se nicméně začaly postupně vyraňovat jednotlivé politické proudy: občanskodemokratický v čele s Pavlem Bratinkou a Danielem Kroupou, křesťanskodemokratický, jehož hlavním představitelem byl Václav Benda, a umírněně socialistický kolem Rudolfa Battěka. Manifest *Demokracii pro všechny*, který požadoval obnovení pluralitní demokracie a právního řádu, zajištění občanských svobod, svobody podnikání nebo ochranu životního prostředí podepsalo 126 lidí, často z okruhu Charty 77 včetně jejích hlavních představitelů.

Ustavující prohlášení **Nezávislého mírového sdružení** bylo zveřejněno 16. dubna 1988. Impulz k ustavení tohoto uskupení vzešel od mladých lidí, kteří se v osmdesátých letech 20. století neformálně scházeli v Praze na Kampě u zdi Johna Lennona. NMS podporovalo demilitarizaci, veřejné diskuse o otázce války a míru, zasazovalo se za právo odmítnout nástup vojenské služby a usilovalo o dialog bez ohledu na ideologii či náboženství.

Ve druhé polovině roku 1989 se Mrtvý dále angažoval v nezávislých církevních strukturách a snažil se rozšířit své kontakty na signatáře Charty 77 i mimo hranice Severomoravského kraje, což neuniklo pozornosti StB. Navázal např. kontakt s církevním laikem z Prahy Jiřím Matznerem a s laiky v Liberci a ve Zlíně. Zapojil se rovněž do aktivit Nezávislého mírového sdružení (NMS).

Trestněprávní perzekuci ze strany komunistického režimu vůči Michalu Mrtvému pečlivě monitoroval Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), a to v pravidelných *Sděleních VONS* publikovaných v *Informacích o Chartě 77* (INFOCH).⁶ Do INFOCHů byly rovněž zařazovány zprávy o různých akcích, např. o té s transparentem podporujícím Chartu 77 z května 1987 nebo o protestní demonstraci na podporu Augustina Navrátila z prosince 1988, na nichž se Mrtvý podílel.

V období po 17. listopadu 1989 podal Michal Mrtvý návrh na přezkum svého odsouzení podle zákona č. 119/1990 Sb. Usnesením Okresního soudu v Olomouci ze dne 24. srpna 1990, sp. zn. Rt 7/90, byl plně rehabilitován.

V červnu 2018 poskytl Michal Mrtvý autorovi rozhovor, v němž se vrátil k událostem před více než třiceti lety. Byla to také příležitost, aby okomentoval fotografie z domovní prohlídky z roku 1986, které podle svých slov dosud neviděl.

Zjišťoval jste, kdo upozornil StB na to, že máte doma rámečkový tiskařský lis a také cyklostyl na rozmnožování samizdatové literatury?

Když jsem se seznamoval s výsledky vyšetřování před zahájením hlavního líčení, prokurátor mě upozornil, a pak jsem si to také přečetl v soudním spise, že to byl anonymní papírek, kde bylo napsáno, že v bytě Michala Mrtvého dochází k nějaké trestné nebo protistátní činnosti, a bylo to podepsané komunisté z Hodolan. V našem sousedství bydleli komunisté, ale nijak blíže jsem to nezjišťoval, zdáli se to být slušní lidé, ale zdání klame.

V archívních materiálech StB je uvedeno, že prvotní poznatek o tom, že by u vás mohla probíhat nelegální činnost, byl získán při takzvaném rozpracování Františka Adamíka.

František Adamík mi pravidelně vozil blány a literaturu k rozmnožování, např. *Informace o církvi*.

V okamžiku, kdy u vás proběhla domovní prohlídka a vy jste putoval do vazby, byla vaše obhajoba konzistentně založena na tom, že vás navštívil v dubnu 1986 neznámý muž, který vás požádal o rozmnožování literatury a postupně vám dovezl blány, balíky papíru, rámečkový tiskařský lis

5 Viz ABS, f. Vyšetřovací spisy – Ostrava (OV-V), vyšetřovací spis a. č. V-13835 OV, Usnesení Krajského soudu v Ostravě z 12. 5. 1989, sp. zn. 1 To 168/89.

6 Jedná se například o *Sdělení VONS* č. 579 (Michal Mrtvý stane před soudem), č. 584 (Michal Mrtvý odsouzen soudem prvního stupně), č. 593 (Odvolání ve věci Michala Mrtvého), č. 595 (Případ Michala Mrtvého pokračuje), č. 612 (Michal Mrtvý propuštěn na svobodu). Viz PAŽOUT, Jaroslav (ed.): *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných 1978–1989. Edice dokumentů*. Academia, Praha 2014, CD příloha – edice dokumentů VONS 1978–1989, s. 1803–1804, 1811–1812, 1853, 1855–1856, 1900.

Michal Mrtvý se narodil 19. června 1964. Jeho otec byl členem Moravské filharmonie v Olomouci, kde hrál na příčnou flétnu. Matka byla zaměstnána ve Fakultní nemocnici v Olomouci jako sanitářka. Po ukončení základní školy se vyučil v MEZ Mohelnice elektromechanikem a poté zde zůstal jako stálý zaměstnanec. V roce 1984 se oženil s Danou Gerši a v průběhu téhož roku se od rodičů přestěhoval do rodinného domu v Hodolanech, který s manželkou zakoupili. Trestněprávní represe, která vyústila v odsouzení k podmíněnému trestu, ho neodradila od dalších disidentských aktivit. Po propuštění z vazby se zúčastnil veřejné akce na podporu Charty 77 a zapojil se do činnosti nezávislých občanských iniciativ. Neváhal se také angažovat v petičních akcích a v protestních demonstracích na podporu osob, které komunistický režim pronásledoval z politických důvodů. Za svou dlouhodobou protirežimní činnost obdržel v listopadu 2015 od Ministerstva obrany České republiky ocenění účastníka odboje a odporu proti komunistickému režimu dle zákona č. 262/2011 Sb.

Zprávy o činnosti Michala Mrtvého se zachovaly především v pravidelných vyhodnoceníh a plánech činnosti StB. K jeho osobě vedla StB také samostatnou svazkovou agendu. Jednalo se o spis v kategorii „prověřovaná osoba“, který byl zaveden O-StB Olomouc 19. června 1985 pod reg. č. 28120 OV a krycím jménem „Míša“. Dne 30. července 1986 byl spis převeden na svazek v kategorii „osobní“. Dne 25. března 1987 byl k uvedenému osobnímu svazku zaveden také spis v kategorii „nepřátelská osoba“. Veškeré tyto materiály byly zničeny v prosinci 1989. Foto: Michal Mrtvý v současnosti, archiv autora

a cyklostyl. Můžete dnes říci, jak to tehdy skutečně bylo?

Vše mi tenkrát přivezl František Adamík. Znali jsme se s Janem Krumpholcem, který se angažoval v samizdatu, a on si vzpomněl, že máme velký dům, takže se domluvil s Františkem Adamíkem, že mě do toho zasvětit?

Konzultoval jste to s manželkou?

Ano, a byla pro. To víte, nám bylo tehdy 20 a 21 let, v domě jsme bydleli sami, než se nám v roce 1985 narodil syn. Pamatuji si, že manželka přišla z porodnice, já jsem právě narychlo dodělával poslední číslo *Informací o církvi* a ona stála s miminkem před dveřmi a já ji skoro nevnímala a valil jsem ty informace.

StB měla primární signál, že se u vás něco děje, už v červnu 1985. Trvalo více než rok, než došlo v červenci 1986 k zásahu formou domovní prohlídky. Byl to pro vás šok?

Bylo to rozčarování, ale počítali jsme s tím, že k něčemu takovému dojde.

Vzpomínáte si, že vás při prohlídce vyzvali, ať se postavíte k cyklostylu, aby vás mohli vyfotografovat?

Na nic takového už si nepamatuji. Ale teď vidím, že jsem jim pózoval. Manželka zřejmě tehdy nebyla doma.

Věděli rodiče o vaší činnosti?

Ne, to bylo jen mezi mnou, manželkou, Janem Krumpholcem a Františkem Adamíkem. Manželka se do toho taky zapojila, odvážela věci Janu Krumpholcovi, například celý náklad *Informací o církvi*, asi 200 kusů, vozila pod kočárkem. Balík vážil 15 až 20 kilo a kočárek byl pod tou tíhou skleslý, a když jí s ním někdo pomáhal do autobusu, asi si říkal, co to ta baba veze.

Strávil jste sedm měsíců ve vyšetřovací vazbě a nakonec jste dostal podmíněný trest, to musela být velká úleva.

Byla to úleva, sedm měsíců ve vazbě bylo nepříjemných, ale nakonec to nebylo tak traumatizující, protože jsem cítil podporu. Od rodiny jsem dostával povzbudivé dopisy a také se ke mně dostaly pohledy od přátel i lidí, které jsem ani neznal. Před soudním líčením za mnou přišel předseda senátu JUDr. Josef Horník a svěřil se mi, že zadržují nějakou korespondenci, která mi byla adresována ze zahraničí, tu jsem pak nikdy neviděl. Horník mi také dopředu řekl, že bude navrhovat podmínku, prokurátor však tvrdě prosazoval nepodmíněný trest. Byl v tom rozpor, protože soud chtěl jít jaksi v duchu „perestrojky“.

V květnu 1987 jste v Olomouci byl u toho, když Rudolf Bereza s Tomášem Hradílkem rozvinuli na oslavě Prvního máje transparent s textem *Charta 77 vybízí k občanské kuráži*.

Snažil jsem se to nějakým způsobem zdokumentovat, nekoukal jsem při-

7 Skutečnou roli Františka Adamíka i Jana Krumpholce se v rámci vyšetřování Michala Mrtvého podařilo zcela utajit, a to i přes skutečnost, že je nezávisle na sobě vyslechly bezpečnostní orgány. Adamík, který vypovídal 10. 9. 1986, popřel, že by Mrtvého znal nebo že by ho v jeho domě někdy navštívil. Krumpholc, který poskytl své svědectví 7. 8. 1986, uvedl, že Mrtvého příliš dobře nezná, a zdůraznil, že od něj nikdy nedostal ani mu nepředal žádné písemnosti. Viz *SOKA Olomouc*, f. Okresní soud Olomouc, soudní spis sp. zn. 1 T 151/87.

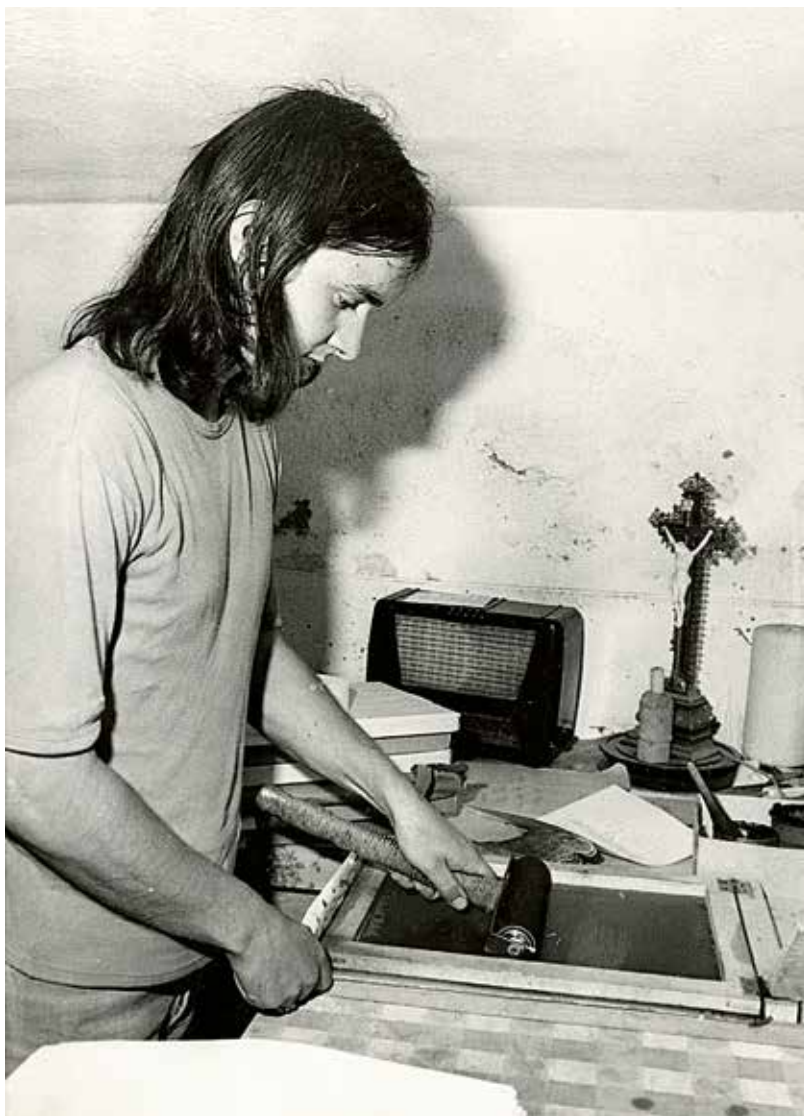
tom nalevo ani napravo, až mě policajti zadrželi spolu s nimi. Točil jsem na kameru osmičku, ale oni mi ji zabavili a film zničili, takže se nedochoval. Do té akce jsem šel a ani se tolik nebál, že mě zavřou. Manželka o tom věděla, vzájemně jsme se podporovali, ona měla také svoje aktivity, pracovala s dětmi z farností, organizovala tábory apod. Já jsem také trochu spolehlal na to, že moje jméno se hodně zmiňovalo v zahraničních vysíláních, když mě zadrželi a vyslýchali, tak se o tom vědělo. Byla to práce Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a hlásilo se to Ivanu Medkovi do Vídně. Já už jsem byl v podmínce a za tu akci s transparentem jsem byl nově obviněn z výtržnictví. Naštěstí nikoho nenapadlo říct: Nedodržel jsi podmínku, jdeš do vězení.

Uvažoval jste o podpisu *Prohlášení Charty 77*?

Chtěl jsem Chartu podepsat, ale tím bych dopředu přišel o možnost angažovat se v samizdatu.

V době, kdy jste doma tajně rozmnožoval samizdatové materiály, by to bylo jistě velmi riskantní. Mám ale na mysli pozdější období, např. po akci s transparentem. S Chartou jsem spolupracoval a angažoval jsem se v petičních akcích na podporu politicky pronásledovaných osob. Ve svém podpisu Charty jsem neviděl smysl, bral jsem to spíš jako formalitu. Později jsem měl průšvih v práci, když jsem podepsal manifest Hnutí za občanskou svobodu a petici *Několik vět*. Policajti za mnou chodili do práce a u pohovorů samozřejmě byl i předseda stranické buňky. Pracoval jsem ale v dělnické profesi, neměli mě kam odsunout a ze zaměstnání mě nakonec nevyhodili.

Bohužel materiály o tomto nátlaku StB se nedochovaly. Samostatná svazková agenda, která na vás byla vedena, byla zničena koncem roku 1989.

Michal Mrtvý u rámečkového tiskařského lisu při rekonstrukci v rámci domovní prohlídky z 24. července 1986

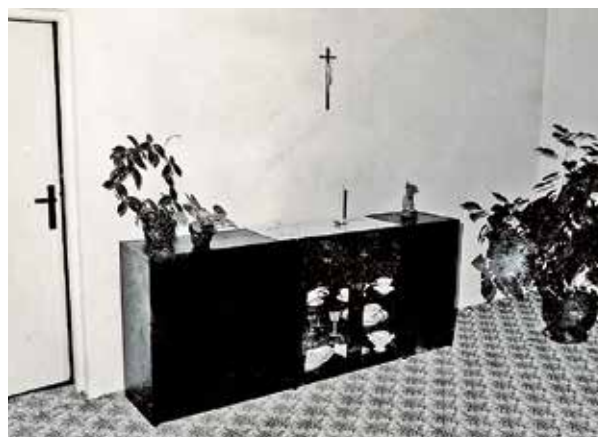
Foto v obrazové příloze: SOkA Olomouc

Těsně po revoluci, někdy v roce 1990 nebo 1991, za mnou domů přišel jeden klučina a říkal, že jsem mu kdysi dával nějaké tiskoviny. Přišel se mi omluvit za to, že na mě byl nasazený StB. Důvodem jeho návštěvy bylo, že se chtěl oženit a jeho nastávající mu dala podmínku, že si musí dát do pořádku svědomí. Nepamatuji si, kdo to byl. Já jsem mu jasně řekl, že mu

odpouštím. On přišel i se svou snoubenkou, byl to pro mě silný okamžik, že byl schopen takové pokory.

Pozval jste je dál?

Ne, on nechtěl, rozhovor probíhal na chodbě a ani teď nevím, jestli se mi tenkrát představil, možná předpokládal, že ho znám. Na jeho jméno si každopádně už nevzpomenu.

Pohled na dům Michala Mrtvého a vybavení jeho bytu

Tajná tiskárna samizdatové literatury umístěná ve sklepě

Prostředky k rozmnožování tiskovin

pd